

589
29.01.2014

SENAT
PRESEDIN
Nr. 1/26
Data 28.1.2014

*Am Giesche
28.01.2014*

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului
Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 76112 București 40, România
Telefon: (+40-1) 312 34 84; 335 62 09 Fax: (+40-1) 312 43 59; 335 62 09
Internet : <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosarul nr.850A/2013

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURA JURISDICTIONALĂ
35 5 28 -01- 2014
Nr...../.....

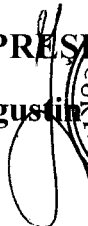
Domnului
GEORGE CRIN LAURENȚIU ANTONESCU
Președintele Senatului

28.01.2014

În temeiul art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992, vă comunicăm, alăturat, în copie, Decizia nr.3 din 15 ianuarie 2014, definitivă și general obligatorie, prin care Curtea Constituțională a admis obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.I pct.2 și art.II pct.5 din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative și a constatat că aceste dispoziții sunt neconstituționale în raport de criticile formulate.

Vă asigurăm de deplina noastră considerație.

PREȘEDINTE,
Augustin ZEGHEAN

ROMÂNIA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosarul nr.850A/2013

DECIZIA nr.3
din 15 ianuarie 2014

cu privire la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.I pct.2 și pct.5 și art.II pct.3 și pct.5 din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative

I. 1. Cu adresa nr.2/6721 din 12 decembrie 2013, Secretarul general al Camerei Deputaților a trimis Curții Constituționale sesizarea formulată de 50 de deputați aparținând grupului parlamentar al Partidului Democrat Liberal, în conformitate cu prevederile art.146 lit.a) din Constituție și art.15 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, pentru exercitarea controlului de constituționalitate asupra dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea unor acte normative.

Sesizarea de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.4745 din 12 decembrie 2013 și constituie obiectul Dosarului nr.850A/2013.

La sesizare a fost anexată, în copie, Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și lista celor 50 de deputați, semnatori ai obiecției de neconstituționalitate: Tinel Gheorghe, Gheorghe Ialomițianu, Maria-Andreea Paul, Mircea Lubanovici, Costică Canacheu, Claudia Boghicevici, Camelia-Margareta Bogdănici, Sanda-Maria Ardeleanu, Constantin Dascălu, Alin-Augustin-Florin Popoviciu, Dragoș-Ionel Gunia, Lucian-Nicolae Bode, Gheorghe Udriște, Mircea-Nicu Toader, Liviu Laza-Matiuța, Dan-Cristian Popescu, Cristian-Constantin Roman, Dănuț Culețu, Vasile Gudu, Ioan Oltean, Mircea Man, Iulian Vladu, Cătălin-Florin Teodorescu, Romeo Rădulescu, Valeria-Diana Schelean, Florin Gheorghe, Raluca Turcan,

Alexandru Nazare, Cornel-Mircea Sămărtinean, Eusebiu-Manea Pistru-Popa, Mircia Muntean, Florian-Daniel Geantă, Ioan Bălan, Florin Mihail Secară, Petru Movilă, Ștefan-Bucur Stoica, Elena-Gabriela Udrea, Vasile Iliuță, Florin Aurelian Popescu, George Ionescu, Adrian Gurzău, Theodor Paleologu, Cezar Florin Preda, Roberta Alma Anastase, Mihaela Stoica, Eugen Tomac, Adriana Diana Tușa, Valerian Vreme și Remus Florinel Cernea.

2. În motivarea obiecției de neconstituționalitate, autorii acesteia solicită Curții să se pronunțe asupra constituționalității dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea unor acte normative, pe care le consideră neconforme cu prevederile art.1 alin.(3) și (5), ale art. 133 alin.(1) și, respectiv, ale art. 16 alin.(1) din Constituția României, aducând următoarele argumente:

În ceea ce privește neconformitatea prevederilor Legii criticate în integralitatea ei cu dispozițiile art.1 alin.(3) și (5) și ale art.133 alin.(1) din Constituția României

Potrivit prevederilor art.133 alin.(1) din Constituție, Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției, motiv pentru care trebuie să acționeze în acest sens, inclusiv în ceea ce privește actele normative referitoare la autoritatea judecătorească. În aceste condiții, conform prevederilor art.38 alin.(3) din Legea nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, Plenul Consiliului avizează proiectele de acte normative care privesc activitatea autorității judecătorești. În condițiile prevăzute de lege, avizul Consiliului este obligatoriu a fi cerut, dar desigur nu și de a fi urmat. În cazul în care nu este cerut, ceea ce este obligatoriu, sunt încălcate prevederile art.1 alin.(5) și ale art.1 alin.(3) din Constituție. Astfel, potrivit prevederilor art.1 alin.(5) din Constituție, respectarea legilor este obligatorie, chiar și de către Parlament. Nesolicitarea avizului Consiliului Superior al Magistraturii echivalează cu o nesocotire a acestor prevederi. Așa cum rezultă din Raportul asupra abrogării art.74¹ din Codul penal, Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților, care era Camera decizională, a întocmit acest raport fără să fi solicitat avizul

Consiliului Superior al Magistraturii. Camera Deputaților, pe baza raportului Comisiei, a adoptat textul criticat de neconstituționalitate fără avizul C.S.M., ceea ce are ca efecte încălcarea prevederilor art.1 alin.(5) din Constituție.

În același timp, prin aceeași atitudine de ignorare a lipsei avizului Consiliului Superior al Magistraturii, au fost încălcate și prevederile art.1 alin.(3), referitoare la principiul statului de drept, în sensul că prevederile art.38 alin.(3) din Legea nr.317/2004 erau obligatorii și pentru Parlament atât timp cât acesta nu le-a modificat, completat sau abrogat.[...]

În plus, prin ignorarea art.1 alin.(3) și (5) din Constituție au fost încălcate și prevederile art.133 alin.(1) din Constituție, în sensul că neavizarea legii criticate pentru neconstituționalitate echivalează cu o încălcare a rolului constituțional al Consiliului de garant al independenței justiției.[...]

În ceea ce privește neconformitatea prevederilor art.1 pct.5 referitor la art.147 din Codul penal cu dispozițiile art.1 alin.(3) și (5) și ale art.16 alin.(1) din Constituția României

Problema reglementată presupune o serie de clarificări, pe care Parlamentul nu le-a făcut, motiv pentru care textul criticat apare ca fiind imprecis, impredictibil și, ca urmare, contrar prevederilor art.1 alin.(3) și (5) din Constituție.

În primul rând, definițiile date „*funcționarului public*” și „*funcționarului*” de Codul penal nu au nicio semnificație legată de organizarea și funcționarea unor autorități sau instituții publice. Astfel, definițiile date de Codul penal au semnificații doar penale, adică definirea persoanelor care au o anumită calitate și care au săvârșit sau pot săvârși infracțiunile prevăzute în partea specială a Codului penal sau în legi speciale. În cazul în care unii dintre funcționarii publici (demnitari sau persoane care dețin alte calități, precum cele prevăzute în textul criticat de neconstituționalitate) săvârșesc infracțiuni pot fi sancționați cu pedepse mai aspre tocmai datorită importanței calității pe care o au sau se pot

reglementa infracțiunii speciale în aceasta privință și nicidecum nu pot fi exonerati sau exceptati.

În același timp, mai există o definiție a „*funcționarului public*” legată de calitatea și atribuțiile, pe care acesta le are în cadrul unor autorități publice, definiție care ține de regulile de drept administrativ. Definiția în discuție nu este cea de-a doua din explicația de mai sus, ci prima dintre acestea care apare confuză și imprecisă. În aceste condiții, nu contează că persoana în cauză are calitatea de demnitar public sau deține alte calități sau funcții, pentru că potrivit Codului penal, și acesta este „*funcționar public*” în înțelesul legii penale. Ca urmare, reglementarea confuză a acestei diferențieri are drept efect o normă imprecisă și impredictibilă, motiv pentru care aceasta încalcă prevederile art.1 alin.(3) și (5) din Constituție.

În cazul în care demnitarii publici și celelalte persoane cu funcțiile prevăzute de textul în cauză ar fi scoși din sfera definiției de „*funcționar public*” s-ar ajunge la o discriminare vădită, în sensul că această categorie de personal care lucrează în autoritățile și instituțiile publice nu ar mai putea fi condamnați pentru fapte pentru care celelalte persoane pot să fie condamnate, ceea ce echivalează cu o vădită încălcare a prevederilor art. 16 alin.(1) din Constituție și un exces de discriminare în favoarea persoanelor vizate de textul criticat de neconstituționalitate.

În ceea ce privește neconformitatea prevederilor art.II pct.5 referitor la art.309¹ din Legea nr.286/2009 privind Codul penal, cu dispozițiile art.1 alin.(3) și (5) și ale art.16 alin.(1) din Constituție, în legătură cu soluția cuprinsă în prevederile art.309¹ din Codul penal, Curtea Constituțională s-a pronunțat deja prin Decizia nr.573 din 3 mai 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.363 din 25 mai 2011.

Curtea Constituțională reține în legătură cu conținutul fostului art.74¹ din Codul penal, care avea același conținut cu cel al actualului art.309¹ din Codul penal referitor la prejudiciul cauzat prin comiterea de infracțiuni, că prezintă

vicii de constituționalitate, motiv pentru care acest conținut a fost declarat neconstituțional. Se menționează că, singura diferență se referă la cuantumul unor sume care reprezintă prejudiciul creat prin săvârșirea unor infracțiuni.

Astfel, Curtea decidea, cu valoare de principiu, că „prin condiționarea reducerii limitelor de pedeapsă de un anumit moment procesual, respectiv până la soluționarea cauzei în prima instanță, este afectat principiul egalității cetățenilor în fața legii - art. 16 alin.(1) din Constituție. În acord cu jurisprudența constantă a Curții Constituționale, este incontestabil că acest principiu presupune *eo ipso* că la aceleași situații juridice tratamentul aplicat nu poate fi decât identic (a se vedea Decizia nr.1/1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.69 din 16 martie 1994, Decizia nr.86/2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr.207 din 31 martie 2003 și Decizia nr.89/2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr.200 din 27 martie 2003)[...].

În continuare, Curtea scoate în evidență și un criteriu unitar oferit de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.224 din 4 aprilie 2003, și anume data comiterii infracțiunii. „Această soluție este în concordanță și cu jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului.” Ca urmare, Curtea Constituțională „constată că prin instituirea momentului procesual ales în textul legal criticat se creează premisele unei discriminări între cetățeni, care, deși se găsesc în situații obiectiv identice, beneficiază de un tratament juridic diferit, ceea ce contravine prevederilor art.16 alin.(1) din Legea fundamentală.” (Decizia nr.573/2011).

În concluzie, autorii obiecției de neconstituționalitate apreciază că, prin modalitatea de a transpune în legea adoptată și criticată pentru neconstituționalitate a celor reținute de Curtea Constituțională, se poate constata că Parlamentul a ignorat Decizia Curții nr.573/2011 și, pe cale de consecință, și prevederile art.16 alin.(1) din Constituție, adoptând o lege profund neconstituțională.

II. În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a comunica punctul lor de vedere.

Președinții Camerei Deputaților și Senatului și Guvernul nu au comunicat punctul lor de vedere asupra obiecției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, raportul judecătorului - raportor, dispozițiile art.I pct.2 și pct.5 și art.II pct.3 și pct.5 din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și prevederile Constituției, reține următoarele:

Curtea a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit. a) din Constituție și ale art.1, art.10, art.15, art.16 și art.18 din Legea nr.47/1992, să se pronunțe asupra constituționalității prevederilor legale criticate.

III. Obiectul controlului de constituționalitate îl constituie dispozițiile Legii pentru modificarea și completarea unor acte normative (a Codului penal al României, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 65 din 16 aprilie 1997, cu modificările și completările ulterioare și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 24 iulie 2009, cu modificările și completările ulterioare), în ansamblul său, precum și a dispozițiilor art.I pct.5 și art.II pct.5, în special, care prevăd următoarele:

- Art.I pct.5: <<După alineatul (2) al articolului 147 se introduce un nou alineat, alineatul (3), cu următorul cuprins: „*Sunt exceptați de la dispozițiile art. 147, Președintele României, deputații și senatorii, precum și persoanele care își desfășoară activitatea în cadrul unei profesii liberale, în baza unei legi speciale și care nu sunt finanțați de la bugetul de stat, aceștia răspunzând penal, civil sau administrativ în conformitate cu dispozițiile legilor speciale în baza cărora*

își desfășoară activitatea, precum și cu dispozițiile dreptului comun, cu respectarea dispozițiilor prezentului alineat. ”>>;

- Art. II pct.5: <<După articolul 309 se introduce un nou articol, articolul 309¹, cu următorul cuprins:

„Art. 309¹. – (1) În cazul săvârșirii infracțiunilor prin care s-a produs un prejudiciu evaluabil în bani, dacă până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, învinuitul sau inculpatul acoperă integral prejudiciul cauzat, limitele pedepsei prevăzute de lege pentru fapta săvârșită se reduc la jumătate.

(2) Dacă prejudiciul cauzat și recuperat în aceleași condiții este de până la 500.000 euro, în echivalentul monedei naționale, se aplică pedeapsa cu amendă. Dacă prejudiciul cauzat și recuperat în aceleași condiții este de până la 100.000 euro, în echivalentul monedei naționale, se aplică o sancțiune administrativă, care se înregistrează în cazierul judiciar

(3) Dispozițiile prevăzute la alin. (1) și (2) nu se aplică dacă făptuitorul a mai săvârșit o infracțiune de același gen, prevăzută de prezentul cod, într-un interval de 5 ani de la comiterea faptei, pentru care a beneficiat de prevederile alin. (1) și (2).

(4) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică și în cazul tentativei. ” >>

Curtea reține că dispozițiile art.I pct.5 din legea criticată referitoare la modificarea art.147 din actualul Cod penal sunt reluate întocmai de dispozițiile art.II pct.3 referitoare la modificarea art.175 din noul Cod penal, iar dispozițiile art.II pct.5 din aceeași lege referitoare la modificarea art.309¹ din noul Cod penal se regăsesc în dispozițiile art.I pct.2 privind modificarea art.74¹ din actualul Cod penal. Prin urmare, deși nu sunt invocate în mod expres, controlul de constituționalitate va avea ca obiect și dispozițiile art.I pct.2 și art.II pct.3 din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative.

IV. Examinând dispozițiile de lege criticate, Curtea reține următoarele:

1. Procesul legislativ al adoptării legii

Legea nr.202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.714 din 26 octombrie 2010, în art.XX pct.2 prevedea următoarele: „Codul penal al României, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 65 din 16 aprilie 1997, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează: [...]

2. După articolul 74 se introduce un nou articol, articolul 74¹, cu următorul cuprins: *„În cazul săvârșirii infracțiunilor de gestiune frauduloasă, înșelăciune, delapidare, abuz în serviciu contra intereselor persoanelor, abuz în serviciu contra intereselor publice, abuz în serviciu în formă calificată și neglijență în serviciu, prevăzute în prezentul cod, ori a unor infracțiuni economice prevăzute în legi speciale, prin care s-a pricinuit o pagubă, dacă în cursul urmăririi penale sau al judecății, până la soluționarea cauzei în primă instanță, învinuitul sau inculpatul acoperă integral prejudiciul cauzat, limitele pedepsei prevăzute de lege pentru fapta săvârșită se reduc la jumătate.*

Dacă prejudiciul cauzat și recuperat în aceleași condiții este de până la 100.000 euro, în echivalentul monedei naționale, se poate aplica pedeapsa cu amendă. Dacă prejudiciul cauzat și recuperat în aceleași condiții este de până la 50.000 euro, în echivalentul monedei naționale, se aplică o sancțiune administrativă, care se înregistrează în cazierul judiciar.

Dispozițiile prevăzute la alin. 1 și 2 nu se aplică dacă făptuitorul a mai săvârșit o infracțiune de același gen, prevăzută de prezentul cod, într-un interval de 5 ani de la comiterea faptei, pentru care a beneficiat de prevederile alin. 1 și 2.”

Ulterior, în temeiul dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, Curtea Constituțională a fost sesizată cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor

art. 74¹ din Codul penal, iar în urma efectuării controlului de constituționalitate, prin Decizia nr.573 din 3 mai 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.363 din 25 mai 2011, a admis sesizarea și a constatat că dispozițiile art. 74¹ din Codul penal sunt neconstituționale.

Ca urmare a pronunțării deciziei Curții, în temeiul art.147 alin.(1) din Constituție, la data de 23 noiembrie 2011, este inițiat în proiect de lege privind abrogarea expresă a dispozițiilor art. 74¹ din Codul penal. Proiectul de lege este avizat favorabil de Consiliul Legislativ și susținut prin punctul de vedere exprimat de Guvernul României.

La data de 21 noiembrie 2011, Senatul, în calitate de primă Cameră, adoptă proiectul de lege, intitulat „Lege pentru abrogarea art.74¹ din Codul penal” cu următorul conținut: „Articol unic.- Articolul 74¹ din Codul penal, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 65 din 16 aprilie 1997, cu modificările și completările ulterioare, se abrogă.”

În data de 28 noiembrie 2011, proiectul de lege este transmis Camerei Deputaților, care are calitatea de Cameră decizională în materia reglementată, și este trimis comisiilor parlamentare competente spre avizare. La data de 21 decembrie 2011, Comisia pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale avizează favorabil proiectul de lege.

În data de 9 decembrie 2013, Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților, în urma dezbaterilor, întocmește Raportul asupra proiectului de Lege pentru abrogarea art.74¹ din Codul penal, în care reține, ca și concluzie, următoarele: „[...] Parlamentul trebuie să pună în acord Codul penal cu deciziile Curții Constituționale și să clarifice legislația pentru a nu mai exista astfel de interpretări eronate, adică:

- introducerea în Codul penal a infracțiunilor de insultă și calomnie;
- precizarea efectelor deciziilor Curții Constituționale inclusiv cele prin care se declară neconstituțională abrogarea unui text;
- clarificarea terminologiei și a situațiilor de dezincriminare;

- *interpretarea legii;*
- *efectele suspendării sau întreruperii cursului prescripției pentru perioadele în care prevederile legislative contrare sau interpretarea eronată a acestora (cauze neprevăzute) împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale sau continuarea procesului penal.*”

În urma dezbaterilor din comisie au fost formulate și admise mai multe amendamente:

- titlul legii a fost modificat în „*Lege pentru modificarea și completarea unor acte normative*”;

- se propun modificări ale următoarelor dispoziții din Codul penal, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 65 din 16 aprilie 1997, cu modificările și completările ulterioare: art.10 (Aplicarea legii penale de dezincriminare), art.74¹ (fără titlu marginal), art.123 (Suspendarea cursului prescripției), art.124 (Prescripția specială), art.147 (Funcționar public și funcționar), art.205 (Insulta), art.206 (Calomnia), art.207 (Proba verității);

- se propun modificări ale următoarelor dispoziții din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 24 iulie 2009, cu modificările și completările ulterioare: art.4 (Aplicarea legii penale de dezincriminare), art.156 (Suspendarea cursului prescripției), art.175 (Funcționar public), se introduce Capitolul X (Infrațiuni contra demnității): art.227¹ (Insulta), art.227² (Calomnia), art.227³ (Proba verității), precum și art.309¹ (fără titlu marginal).

Raportul Comisiei juridice, de disciplină și imunități este supus dezbaterii plenului *Camerei Deputaților, care, la data de 10 decembrie 2013, adoptă Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative*, în forma propusă de comisie.

La data de 13 decembrie 2013, în temeiul art.146 lit.a) din Constituție, un număr de 50 de deputați și-au exercitat dreptul de sesizare a Curții

Constituționale, obiecția de neconstituționalitate formulată constituind obiectul prezentului dosar.

2. Cu privire la critica de neconstituționalitate potrivit căreia prevederile legii contravin dispozițiilor art.1 alin.(3) și (5) și ale art.133 alin.(1) din Constituția României, întrucât, în cadrul procedurii legislative, nu a fost solicitat avizul Consiliului Superior al Magistraturii, Curtea reține următoarele:

Potrivit dispozițiilor art.9 - *Avizarea proiectelor* din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.260 din 21 aprilie 2010, „(1) În cazurile prevăzute de lege, în faza de elaborare a proiectelor de acte normative inițiatorul trebuie să solicite avizul autorităților interesate în aplicarea acestora, în funcție de obiectul reglementării.”

Un astfel de caz este prevăzut de dispozițiile art.38 alin.(3) din Legea nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.628 din 1 septembrie 2012, dispoziții care prevăd că „*Plenul Consiliului Superior al Magistraturii avizează proiectele de acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești*”, iar conform art.32 din lege „(1) În cazurile în care legea prevede avizul conform, aprobarea sau acordul Consiliului Superior al Magistraturii, punctul de vedere emis de acesta este obligatoriu. Dacă legea prevede consultarea sau avizul Consiliului Superior al Magistraturii, punctul de vedere emis de acesta nu este obligatoriu.”

Curtea observă că această competență a Consiliului Superior al Magistraturii este una legală, acordată prin voința Parlamentului în temeiul textului constituțional al art. 134 alin. (4), potrivit căruia „*Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește și alte atribuții stabilite prin legea sa organică, în realizarea rolului său de garant al independenței justiției*”.

Deși norma constituțională, exprimând rolul de garant al independenței justiției al Consiliului Superior al Magistraturii, nu face niciun fel de referire

expresă la obligația inițiatorilor proiectelor de acte normative de a solicita avizul acestei autorități, avizarea proiectelor de acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești este tratată în legea de organizare și funcționare a acesteia, la care Legea fundamentală face trimitere.

Astfel, indiferent că este vorba de o competență acordată prin lege sau direct prin textul Constituției, autoritățile sunt obligate să o aplice și să o respecte în virtutea art. 1 alin. (5) din Constituție, potrivit căruia „În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie”. O atare concluzie se impune datorită faptului că principiul legalității este unul de rang constituțional. (A se vedea în acest sens Decizia Curții Constituționale nr.901 din 17 iunie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.503 din 21 iulie 2009)

În acest context, apreciem utilă circumscrierea sferei de cuprindere a sintagmei „*acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești*”, în funcție de care se poate determina obligația legală și constituțională a autorităților competente de a solicita avizul Consiliului Superior al Magistraturii. În considerentele Deciziei nr.901/2009, Curtea Constituțională a reținut că sintagma se referă „numai la actele normative care privesc în mod direct organizarea și funcționarea autorității judecătorești, precum modul de funcționare al instanțelor, cariera magistraților, drepturile și obligațiile acestora etc., pentru a nu se ajunge la denaturarea rolului Consiliului Superior al Magistraturii”. Așa fiind, Consiliul Superior al Magistraturii, ca garant al independenței, conform art.133 alin.(1) din Constituție, are, potrivit Legii sale organice nr.317/2004, atribuții referitoare la apărarea judecătorilor și procurorilor împotriva oricărui act care le-ar putea afecta independența sau imparțialitatea ori ar crea suspiciuni cu privire la acestea (art.30), cariera judecătorilor și procurorilor (art.35), admiterea în magistratură, evaluarea, formarea și examenele judecătorilor și procurorilor (art.36), organizarea și funcționarea instanțelor și a parchetelor (art.37). Pe cale de consecință,

proiectele de legi care implică un aviz al Consiliului sunt cele precum actele normative privind **statutul judecătorilor și procurorilor** (care cuprind dispoziții referitoare la drepturile și îndatoririle judecătorilor și procurorilor, incompatibilități și interdicții, numirea, promovarea, suspendarea și încetarea funcției de judecător sau procuror, delegarea, detașarea și transferul judecătorilor și procurorilor, răspunderea acestora etc.), reglementat în prezent prin Legea nr.303/2004, **organizarea judiciară** (instanțele judecătorești - organizare/competențe/conducere, Ministerul Public - organizare/competențe/conducere, organizarea și funcționarea Institutului Național al Magistraturii, compartimentele auxiliare de specialitate din cadrul instanțelor și al parchetelor, bugetele instanțelor și parchetelor etc.), reglementată în prezent prin Legea nr.304/2004, sau **organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii**, cu sediul materiei în Legea nr.317/2004.

Orice altă interpretare dată sintagmei „*acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești*”, ar determina o extindere a competențelor Consiliului Superior al Magistraturii care nu s-ar întemeia pe criterii clare și previzibile, deci ar fi arbitrară. Astfel, acceptând susținerea autorilor obiecției de neconstituționalitate, potrivit căreia omisiunea de a supune avizării Consiliului actul normativ prin care se aduc modificări Codului penal ar contraveni rolului său constituțional de garant al independenței justiției, s-ar accepta implicit teza conform căreia solicitarea avizului Consiliului Superior al Magistraturii ar fi obligatorie în cadrul elaborării tuturor actelor normative. În măsura în care orice lege este susceptibilă a genera o situație conflictuală, care ar determina investirea unei instanțe judecătorești cu soluționarea litigiului, s-ar putea concluziona că toate actele normative „*privesc activitatea autorității judecătorești*”. Or, dincolo de lipsa de fundament logic și juridic a unei astfel de interpretări, împrejurarea creată ar conduce la situația în care Consiliul Superior al Magistraturii ar îndeplini competențe similare celor ale Consiliului

Legislativ, care potrivit art.79 alin.(1) din Constituție „*este un organ consultativ de specialitate al Parlamentului, care avizează proiectele de acte normative în vederea sistematizării, unificării și coordonării întregii legislații*”, ceea ce este inadmisibil. Consiliul Superior al Magistraturii, ca parte componentă a autorității judecătorești, potrivit dispozițiilor Legii fundamentale, cu rol de garant al independenței justiției, nu poate fi transformat într-un organ consultativ al Parlamentului, autoritatea legiuitoare, fără a fi afectate valori constituționale precum statul de drept sau principiul separației și echilibrului puterilor în cadrul democrației constituționale.

Prin urmare, Curtea apreciază că critica de neconstituționalitate întemeiată pe pretinsa încălcare a dispozițiilor art.1 alin.(3) și (5) și ale art.133 alin.(1) din Constituție este nefondată.

3. Cu privire la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.I pct.5 și art.II pct.3 din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative, Curtea constată că prin Decizia nr.2 din 15 ianuarie 2014, încă nepublicată, a admis criticile de neconstituționalitate cu un atare obiect și a constatat că dispozițiile menționate contravin prevederilor art.1 alin.(3) și (5), art.11 alin.(1) și ale art.16 alin.(1) și (2) din Constituția României.

Curtea a constatat că, <<prin modificările operate, legiuitorul a afectat protecția penală acordată unor valori sociale deosebit de importante. [...]

În condițiile în care mandatul prezidențial și mandatul parlamentar sunt definite ca funcții de demnitate publică, astfel cum fac referire dispozițiile art.16 alin.(3) din Constituție, persoanele care ocupă aceste funcții exercită atribuții și responsabilități, stabilite în temeiul Constituției și a legii, în scopul realizării prerogativelor de putere cu care sunt învestite, la nivelul cel mai înalt în statul român. Prin urmare, având în vedere sfera atribuțiilor ce intră în competența funcțiilor alese exceptate de la dispozițiile art. 147 din actualul Cod penal și de la dispozițiile art. 175 din noul Cod penal, care, prin excelență, au conotații de putere publică, este justificată vocația acestora la calitatea de subiect activ

pentru infracțiunile de serviciu și pentru infracțiunile de corupție. Însă, consacrand la nivel normativ cauza de impunitate a acestor persoane cu privire la infracțiuni care aduc atingere instituțiilor fundamentale ale statului de drept, legiuitorul reglementează un regim juridic distinct, de natură să le confere un statut privilegiat față de restul persoanelor care exercită funcții și demnități publice, și care rămân circumscrise noțiunii de „*funcționar public*”. Așa fiind, în mod paradoxal, legiuitorul extrage din aria de incidență a răspunderii penale, tocmai persoanele care ocupă funcții reprezentative în stat și care exercită prerogative de putere reală, persoane ale căror fapte de natură penală produc consecințe grave și iremediabile asupra bunei funcționări a autorităților publice, asupra actului decizional care privește interesul general al societății, și nu în ultimul rând, asupra încrederii cetățenilor în autoritatea și prestigiul instituțiilor statului.

Curtea apreciază că, dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la încălcarea valorilor fundamentale, ocrotite de Codul penal, valori de rang constituțional, precum statul de drept, democrația, respectarea Constituției și a legilor, care sunt consacrate prin art. 1 alin. (3) și (5) din Legea fundamentală printre valorile supreme.

Pe de altă parte, Curtea constată că statutul juridic distinct, privilegiat, sub aspectul răspunderii penale, contravine principiului egalității în drepturi a cetățenilor consacrat de art.16 alin.(1) din Constituție, potrivit căruia „*cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări*”. Mai mult, dispozițiile art.I pct.5 și art.II pct.3 din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative contravin și prevederilor art. 16 alin. (2) din Constituție. Într-adevăr, în măsura în care anumite subiecte de drept sunt excluse, prin efectul unei dispoziții legale adoptate în considerarea lor și aplicabile numai în ceea ce le privește, incidenței unei reglementări legale constituind dreptul comun în materie, dispozițiile legale în cauză nesocotesc principiul constituțional potrivit căruia „*nimeni nu este mai presus de lege*”.

În plus, statutul juridic privilegiat creat persoanelor care ocupă funcțiilor alese exceptate de la dispozițiile art.147 din actualul Cod penal și de la dispozițiile art.175 din noul Cod penal contravine și prevederilor art.11 alin.(1) din Constituție, potrivit cărora „*Statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte.*” Astfel, ratificând sau aderând la convențiile internaționale menționate în prealabil [n.r. *Convenția penală cu privire la corupție, adoptată de Consiliul Europei la 27 ianuarie 1999, la Strasbourg, Convenția privitoare la lupta împotriva corupției vizând funcționarii Comunităților Europene sau funcționarii statelor membre ale Uniunii Europene, adoptată de Consiliul Uniunii Europene la 26 mai 1997, respectiv Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003*], statul român și-a asumat obligația de a respecta și transpune întocmai prevederile internaționale în dreptul său intern, și anume obligația de a incrimina corupția activă și corupția pasivă a persoanelor care se circumscriu categoriilor „*agent public*”/„*membru al adunărilor publice naționale*”/„*funcționar național*”/„*ofițer public*”, noțiuni care au corespondență în, dreptul penal român, în noțiunile de „*funcționar public*”/„*funcționar*”.>>

Prin urmare, având în vedere că prin Decizia nr.2 din 15 ianuarie 2014, încă nepublicată, Curtea Constituțională a admis obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.I pct.5 și art.II pct.3 din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative, critica cu un atare obiect din prezenta cauză va fi respinsă ca devenită inadmisibilă, în temeiul dispozițiilor art.29 alin.(3) din Legea nr.47/1992.

4. Examinând obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.I pct.2 și art.II pct.5 din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative, Curtea reține următoarele:

4. 1. Așa cum am arătat în prealabil, prin Legea nr.202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, Codul penal al României,

republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 65 din 16 aprilie 1997, a fost completat, prin altele, cu articolul 74¹. În temeiul dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, Curtea Constituțională a fost sesizată cu excepția de neconstituționalitate a noilor dispoziții cuprinse în Codul penal, iar în urma efectuării controlului de constituționalitate, prin Decizia nr.573 din 3 mai 2011 a admis sesizarea și a constatat că prevederile art. 74¹ din Codul penal sunt neconstituționale.

Motivele de neconstituționalitate reținute în decizie au fost următoarele:

(i) „Prin condiționarea reducerii limitelor de pedeapsă de un anumit moment procesual, respectiv până la soluționarea cauzei în primă instanță, este afectat principiul egalității cetățenilor în fața legii - art. 16 alin. (1) din Constituție.”

(ii) Atât alineatul 1, cât și alineatul 2 al art. 74¹ din Codul penal folosesc o terminologie ambiguă, imprecisă, de natură a lipsi de previzibilitate norma supusă controlului. Astfel, se arată că textul este aplicabil în cazul săvârșirii anumitor infracțiuni din Codul penal expres și limitativ enumerate, ori în cazul „*unor infracțiuni economice prevăzute în legi speciale*”.

(iii) După ce în primul alineat se prevede că limitele de pedeapsă se reduc la jumătate, în cel de-al doilea alineat, în teza întâi (atunci când prejudiciul este până la 100.000 euro) norma nu mai are aceeași forță, lăsând judecătorului o posibilitate de a aplica pedeapsa cu amenda (redactarea folosită „*se poate*”), iar în teza a doua (când prejudiciul este mai mic, respectiv de 50.000 euro), facultatea se transformă din nou în dispoziție, judecătorul fiind obligat să aplice o sancțiune cu caracter administrativ.

(iv) Din cuprinsul alin. 1 al art. 74¹ din Codul penal rezultă că numai anumite fapte intră sub incidența textului, deși codul prevede și alte infracțiuni de prejudiciu. De exemplu, în partea specială, titlul III intitulat Infracțiuni contra

patrimoniului, sunt incriminate furtul, furtul calificat, distrugerea, însușirea bunului găsit etc.

(v) Din redactarea aceluiași alineat nu se desprinde cu suficientă claritate și precizie care pot fi acele "*infrațiuni economice prevăzute în legi speciale*", putându-se ajunge la o înțelegere deficitară a conceptului de infrațiuni economice.

(vi) Curtea a constatat că, în ce privește textul legal criticat, în partea generală a Codului penal, titlul III, capitolul V, secțiunea II intitulată Circumstanțe atenuante și agravante, legiuitorul s-a limitat la adăugarea acestui articol, fără a-i da o denumire marginală. Acest aspect este de natură a crea serioase controverse cu privire la natura juridică a instituției.

(vii) Legiuitorul nu a dispus nimic cu privire la situația tentativei în cazul infrațiunilor de prejudiciu ce intră sub incidența dispozițiilor art. 74¹ din Codul penal. Aceasta conduce la o situație inechitabilă în care un inculpat cercetat pentru o tentativă la infracțiunea de înșelăciune să primească aceeași pedeapsă ca și un inculpat cercetat pentru aceeași infracțiune consumată, dar care a acoperit prejudiciul cauzat în condițiile art. 74¹ alin. 1 din Codul penal.

În temeiul dispozițiilor art.147 alin.(1) Constituție, legiuitorul a reluat în dezbatere dispozițiile declarate neconstituționale, adoptând o reglementare cu un conținut juridic parțial diferit. Astfel, Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative prevede:

Art. I. – Codul penal al României, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 65 din 16 aprilie 1997, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

2. Articolul 74¹ se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 74¹. – În cazul săvârșirii infracțiunilor prin care s-a produs un prejudiciu evaluabil în bani, dacă până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, învinuitul sau inculpatul acoperă integral prejudiciul cauzat, limitele pedepsei prevăzute de lege pentru fapta săvârșită se reduc la jumătate.

Dacă prejudiciul cauzat și recuperat în aceleași condiții este de până la 500.000 euro, în echivalentul monedei naționale, se aplică pedeapsa cu amendă. Dacă prejudiciul cauzat și recuperat în aceleași condiții este de până la 100.000 euro, în echivalentul monedei naționale, se aplică o sancțiune administrativă, care se înregistrează în cazierul judiciar

Dispozițiile prevăzute la alin. 1 și 2 nu se aplică dacă făptuitorul a mai săvârșit o infracțiune de același gen, prevăzută de prezentul cod, într-un interval de 5 ani de la comiterea faptei, pentru care a beneficiat de prevederile alin. 1 și 2.

Dispozițiile alin. 1 și 2 se aplică și în cazul tentativei.”

Art. II. – Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 24 iulie 2009, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

5. După articolul 309 se introduce un nou articol, articolul 309¹, cu următorul cuprins:

„Art. 309¹. – (1) În cazul săvârșirii infracțiunilor prin care s-a produs un prejudiciu evaluabil în bani, dacă până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, învinuitul sau inculpatul acoperă integral prejudiciul cauzat, limitele pedepsei prevăzute de lege pentru fapta săvârșită se reduc la jumătate.

(2) Dacă prejudiciul cauzat și recuperat în aceleași condiții este de până la 500.000 euro, în echivalentul monedei naționale, se aplică pedeapsa cu amendă. Dacă prejudiciul cauzat și recuperat în aceleași condiții este de până

la 100.000 euro, în echivalentul monedei naționale, se aplică o sancțiune administrativă, care se înregistrează în cazierul judiciar.

(3) Dispozițiile prevăzute la alin. (1) și (2) nu se aplică dacă făptuitorul a mai săvârșit o infracțiune de același gen, prevăzută de prezentul cod, într-un interval de 5 ani de la comiterea faptei, pentru care a beneficiat de prevederile alin. (1) și (2).

(4) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică și în cazul tentativei.”

4. 2. Analizând conținutul prevederilor legale, în forma supusă în prezent controlului de constituționalitate, Curtea constată că, prin modificările operate în urma reexaminării legii, legiuitorul a eliminat parțial motivele de neconstituționalitate reținute în prealabil de Curtea Constituțională. Astfel, dispozițiile legale au fost puse în acord cu decizia Curții Constituționale în ceea ce privește eliminarea sintagmei „se poate” din conținutul alin.(2) al articolului, care lăsa judecătorului posibilitatea de a aplica pedeapsa cu amenda, precum și reglementarea tentativei în cazul infracțiunilor ce intră sub incidența dispozițiilor art. 74¹ din Codul penal.

4. 3. Cu privire la celelalte argumente de neconstituționalitate reținute de Curte în Decizia nr.573 din 3 mai 2011, Curtea apreciază că acestea subzistă în noua reglementare.

4. 3. 1. În redactarea anterioară a art.74¹ din Codul penal, beneficiul reducerii pedepsei sau înlocuirea acesteia cu o sancțiune cu caracter administrativ se acordau dacă acoperirea prejudiciului se realiza *până la soluționarea cauzei în primă instanță*. În Decizia nr.573/2011, Curtea a reținut că „tratamentul juridic diferențiat în funcție de acest moment procesual afectează drepturile învinuiților sau inculpaților față de care s-a pronunțat deja o hotărâre judecătorească pe fond, fiind discriminați în raport cu cei care se află în faza de urmărire penală ori în faza de judecată în primă instanță, cu toate că

ambele categorii se află în aceeași situație juridică fiind cercetați pentru infracțiuni de prejudiciu identice, comise în aceeași perioadă”. Pe de altă parte, Curtea Constituțională a constatat că „o reglementare cu un conținut similar se regăsește în art. 10 alin. (1) teza întâi din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 672 din 27 iulie 2005, potrivit căruia limitele pedepsei prevăzute de lege pentru fapta săvârșită se reduc la jumătate numai dacă în cursul urmăririi penale sau al judecării, *până la primul termen de judecată*, învinuitul ori inculpatul acoperă integral prejudiciul cauzat. Cu prilejul controlului de constituționalitate exercitat, Curtea a statuat prin Decizia nr. 932/2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 42 din 19 ianuarie 2007, și prin Decizia nr. 1.196/2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 745 din 8 noiembrie 2010, că textul legal criticat este constituțional, făcând totodată mențiunea că, de această dată, nu se creează premisele unei discriminări, întrucât beneficiul este aplicabil tuturor subiecților activi ai infracțiunii, *primul termen de judecată putând fi considerat cel imediat următor datei intrării în vigoare a Legii nr. 241/2005, indiferent de faza în care se află judecarea procesului penal*”.

În redactarea textului supus controlului de constituționalitate în prezentul dosar, beneficiul reducerii pedepsei sau înlocuirea acesteia cu o sancțiune cu caracter administrativ se acordă dacă recuperarea integrală a prejudiciului are loc *până la pronunțarea unei hotărâri judecătorești definitive*. Viciul de neconstituționalitate constatat de Curte prin Decizia nr.573/2011 a vizat situația tranzitorie a cauzelor aflate pe rolul instanțelor de judecată raportat la momentul apariției legii, aceasta fiind perspectiva care a determinat discriminarea sancționată de Curte. Or, soluția legislativă din legea supusă controlului de constituționalitate nu rezolvă punctual viciul de neconstituționalitate, pentru că nu reglementează situația tranzitorie a cauzelor pendinte, ci vizează toate

situațiile, inclusiv acelea care privesc cauzele care intră pe rolul instanțelor de judecată ulterior intrării în vigoare a legii. Efectul noii reglementări modifică astfel esența și scopul cauzei de reducere sau înlocuire a pedepsei, care avea în vedere **nu doar recuperarea integrală a prejudiciului, ci și recuperarea lui cât mai grabnică**, fapt ce demonstrează stăruința depusă de infractor și care trebuie să concure și la soluționarea cu celeritate a cauzelor penale. Or, acordarea beneficiului reducerii sau înlocuirii pedepsei, chiar în ipoteza în care recuperarea prejudiciului are loc în ultimul moment al judecării - pronunțarea unei hotărâri definitive, ar însemna derularea unui întreg proces, incluzând faza de urmărire penală, judecată în primă instanță și judecata în căile de atac, permițându-i infractorului să decidă, în funcție de mersul procesului, momentul în care va recupera prejudiciul, știind că, indiferent când o face, beneficiază de cauza de reducere sau înlocuire a pedepsei.

4. 3. 2. Terminologia ambiguă, imprecisă, de natură a lipsi de previzibilitate norma supusă controlului. Prin înlocuirea „*infracțiunilor de gestiune frauduloasă, înșelăciune, delapidare, abuz în serviciu contra intereselor persoanelor, abuz în serviciu contra intereselor publice, abuz în serviciu în formă calificată și neglijență în serviciu, prevăzute în prezentul cod, ori a unor infracțiuni economice prevăzute în legi speciale, prin care s-a pricinuit o pagubă*” cu sintagma „*infracțiunilor prin care s-a produs un prejudiciu evaluabil în bani*” nu sunt înlăturate viciile de neconstituționalitate în ceea ce privește lipsa de corelare atât cu alte prevederi similare din Codul penal, cât și cu cele reglementate în legi speciale, ceea ce este de natură să genereze confuzii, incertitudine și dificultăți în ceea ce privește interpretarea și aplicarea acestuia.

În aceste condiții, Curtea constată că prevederile de lege supuse controlului de constituționalitate sunt deficitare, întrucât nu stabilesc distinct, precis, explicit și cu claritate categoria infracțiunilor pentru care sunt incidente

dispozițiile privind circumstanțele individualizării pedepselor. Sintagma „*infracțiuni prin care s-a produs un prejudiciu evaluabil în bani*” prezintă un grad sporit de generalitate, condiția producerii unui „*prejudiciu evaluabil în bani*” putând fi reținută în situația săvârșirii unor varii categorii de infracțiuni. Jurisprudența face distincția între infracțiunile de prejudiciu – în cazul cărora producerea unui prejudiciu este o condiție necesară pentru existența infracțiunii și celelalte infracțiuni – pentru care prejudiciul nu este un element constitutiv, dar care, în concret, pot avea ca urmare producerea unui prejudiciu. Cu titlu exemplificativ, în prima categorie, se includ infracțiunile contra patrimoniului (furtul, tâlhăria, gestiunea frauduloasă, distrugerea etc.) sau unele dintre infracțiuni de serviciu (abuzul în serviciu, neglijența în serviciu etc.), așa cum sunt reglementate în Codul penal, iar în cea de-a doua categorie, pot fi incluse unele dintre infracțiunile contra persoanei (vătămarea corporală, lipsirea de libertate, șantajul etc.), contra autorității (ultrajul), contra familiei (abandonul de familie), contra siguranței circulației pe căile ferate (distrugerea și semnalizarea falsă) etc. Aceeași diferențiere, din punctul de vedere al prejudiciului produs, se poate constata și în ceea ce privește infracțiunile reglementate în diverse legi speciale. De exemplu, unele dintre infracțiunile de evaziune fiscală, reglementate de Legea nr.241/2005, sunt infracțiuni de prejudiciu, în timp ce Legea nr.78/2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție conține infracțiuni pentru care prejudiciul nu este o condiție necesară realizării elementelor constitutive ale infracțiunii, dar care, în concret, sunt/pot fi generatoare de prejudiciu.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut în repetate rânduri că orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 189 din 2 martie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României,

Partea I, nr. 307 din 5 aprilie 2006, Decizia nr. 647 din 5 octombrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 921 din data de 14 noiembrie 2006, Decizia nr. 903 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 584 din 17 august 2010, Decizia nr. 1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 23 ianuarie 2012, și Decizia nr. 26 din 18 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 116 din 15 februarie 2012). În același sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că legea trebuie, într-adevăr, să fie accesibilă justițiabilului și previzibilă în ceea ce privește efectele sale. Pentru ca legea să satisfacă cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrariului. În plus, nu poate fi considerată "lege" decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite cetățeanului să își adapteze conduita în funcție de aceasta; apelând la nevoie la consiliere de specialitate în materie, el trebuie să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, față de circumstanțele speței, consecințele care ar putea rezulta dintr-o anumită faptă (a se vedea Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în *Cauza Rotaru împotriva României*, paragraful 52, și Hotărârea din 25 ianuarie 2007, pronunțată în *Cauza Sissanis împotriva României*, paragraful 66). Pentru ca dreptul la un proces echitabil să nu rămână teoretic și iluzoriu, normele juridice trebuie să fie clare, precise și explicite, astfel încât să îl poată avertiza în mod inechivoc pe destinatarul acestora asupra gravității consecințelor nerespectării enunțurilor legale.

În lumina celor enunțate mai sus, Curtea constată că, în mod evident, prevederile art.I pct.2 și art.II pct.5 din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative, caracterizate printr-o tehnică legislativă inadecvată, nu întrunesc exigențele de claritate, precizie și previzibilitate și sunt astfel

incompatibile cu principiul fundamental privind respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor, prevăzut de art. 1 alin. (5) din Constituție.

Prin urmare, rămân pe deplin valabile argumentele reținute în Decizia nr.573 din 3 mai 2011, potrivit căroră „acest viciu de redactare afectează garanțiile constituționale privind **dreptul la un proces echitabil**. Astfel, este de observat că acest drept este unul complex, care are mai multe componente și în care se include *lato sensu* și **dreptul la o apărare** eficientă. Aceasta nu poate fi realizată în condițiile în care există o incertitudine cu privire la aplicabilitatea într-o speță sau alta a beneficiului reducerii la jumătate a pedepsei. Judecătorul însuși se află în dificultate, fiind pus în situația de a opta între mai multe variante posibile, în lipsa unei reprezentări clare a regimului sancționator aplicabil. Din cauza manierei defectuoase de redactare a textului de lege criticat, individualizarea judiciară a pedepsei nu poate fi făcută de instanță decât în mod arbitrar, aproximativ, în funcție de aprecieri lipsite de obiectivitate”.

4. 3. 3. De asemenea, persistă motivele de neconstituționalitate referitoare la natura juridică a instituției consacrate prin dispozițiile legale supuse controlului. Prin Decizia nr.573 din 3 mai 2011, Curtea a reținut că, reglementând, „în partea generală a Codului penal, titlul III, capitolul V, secțiunea II intitulată Circumstanțe atenuante și agravante, legiuitorul s-a limitat la adăugarea acestui articol, fără a-i da o denumire marginală. Acest aspect este de natură a crea serioase controverse cu privire la natura juridică a instituției, putând fi circumstanțe atenuante; împrejurări care pot constitui circumstanțe atenuante; cauze de reducere a pedepsei; cauze de înlocuire a răspunderii penale ori cauze de împiedicare a punerii în mișcare a acțiunii penale potrivit art. 10 alin. 1 lit. b¹) din Codul de procedură penală coroborat cu art. 181 din Codul penal”.

4. 3. 4. Mai mult, Curtea a reținut cu același prilej, că „o problemă deosebită o ridică situația în care există mai mulți participanți la săvârșirea

vreunea dintre infracțiunile enumerate în acest text, iar prejudiciul este reparat doar de un singur participant. De vreme ce nu a fost definită în mod univoc natura juridică a textului legal criticat, nu este pe deplin clar dacă și în ce măsură pot fi aplicabile dispozițiile art. 28 din Codul penal referitoare la circumstanțele personale și reale și potrivit căruia termenul de "circumstanțe" are un înțeles larg, incluzând toate împrejurările care atenuează sau agravează răspunderea penală (inclusiv cauzele de reducere a pedepselor sau cauzele de nepedepsire)".

4. 4. O problemă nouă, importantă, care lipsește norma de claritate, din perspectiva definirii naturii juridice a instituției consacrate prin dispozițiile legale supuse controlului și a incidenței sale, o constituie *locul unde a înțeles legiuitorul să introducă aceste modificări*: dacă în cazul actualului Cod penal, dispozițiile art.74¹ sunt localizate în Partea generală, Titlul III, Capitolul V, Secțiunea II intitulată *Circumstanțe atenuante și agravante*, dispozițiile art.309¹ ale noului Cod penal sunt inserate în Partea Specială, Titlul V, Capitolul II intitulat *Infracțiuni de serviciu*. Astfel, în prima situație, apare că dispozițiile au o aplicabilitate generală, cu privire la infracțiunile prevăzute atât în actualul Cod penal cât și în legile speciale, în vreme ce în cazul noului Cod penal, legiuitorul pare că limitează sfera de incidență a acestor cauze de reducere sau de înlocuire a pedepsei la infracțiunile de serviciu „prin care s-a produs un prejudiciu evaluabil în bani”. Consecințele juridice sunt evident diferite în funcție de locul unde este reglementată cauza de reducere sau de înlocuire a pedepsei, iar, în condițiile în care textul analizat din perspectiva constituționalității este identic, opțiunea legiuitorului de a-l situa diferit în cele două coduri face incert scopul reglementării, lipsește de sens norma juridică și creează confuzie în procesul de interpretare și aplicare a dispozițiilor legale.

4. 5. Pe de altă parte, Curtea observă că noile dispoziții prevăd *sporirea până la 500.000 euro*, în echivalentul monedei naționale, a cuantumului prejudiciului cauzat ca urmare a săvârșirii unei infracțiuni și recuperat până la

rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare pentru care se poate aplica amenda penală, (reglementarea anterioară prevedea 100.000 euro), respectiv ***până la 100.000 euro***, în echivalentul monedei naționale, pentru aplicarea sancțiunii administrative (reglementarea anterioară prevedea 50.000 euro). În condițiile actualului Cod penal, conform art.146, prin consecințe deosebit de grave se înțelege o pagubă mai mare de 200.000 lei, iar în condițiile noului Cod penal, conform art.183, prin consecințe deosebit de grave se înțelege o pagubă mai mare de 2.000.000 lei. Curtea observă, deci, că **în condițiile actualului Cod penal, se poate aplica amendă penală ori o sancțiune administrativă (mustrare, mustrare cu avertisment, sau amendă administrativă) pentru infracțiunile cu consecințe deosebit de grave, iar în condițiile noului Cod penal, se poate aplica amendă penală pentru infracțiunile cu consecințe deosebit de grave.**

Efectul juridic al sporirii cuantumului prejudiciului cauzat și recuperat determină aplicarea unor pedepse blânde (amendă penală ori sancțiune administrativă) unor fapte care prezintă un accentuat pericol social, împrejurare ce este de natură a deturna în mod vădit scopul legii penale, acela de a descuraja săvârșirea de infracțiuni prin aplicarea unor pedepse corespunzătoare atât naturii cât și pericolului faptei incriminate.

Curtea reține că scopul urmărit de legiuitor prin acordarea beneficiului reducerii sau înlocuirii pedepsei a fost acela de a încuraja recuperarea integrală a prejudiciilor produse prin săvârșirea unor fapte penale, însă această finalitate nu poate substitui obligația statului de a asigura, prin politica sa penală, siguranța și securitatea cetățenilor săi, pedepsind acele persoane care se abat în mod grav de la normele de conviețuire prin sancțiuni penale corespunzătoare pericolului social relevat.

Or, mărirea valorii prejudiciului creat prin săvârșirea unei fapte penale nu face altceva decât să lipsească de fermitate atitudinea statului în ceea ce privește

combaterea fenomenului infracțional și tragerea la răspundere penală a persoanelor care se fac culpabile de producerea unor prejudicii atât de grave și, implicit, să îngreuneze îndeplinirea actului de justiție, care, potrivit art. 21 și art. 124 alin. (2) din Constituție, trebuie să se facă pentru toți justițiabilii în cadrul unui real proces echitabil și într-o manieră unică, imparțială și egală.

4. 6. Potrivit dispozițiilor art.147 alin.(4) din Constituție, deciziile pronunțate de Curtea Constituțională sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor, având aceleași efecte pentru toate autoritățile publice și toate subiectele individuale de drept.

Decizia prin care Curtea Constituțională, în exercitarea controlului concret, *a posteriori*, admite sesizarea de neconstituționalitate este obligatorie și produce efecte *erga omnes*.

Mai mult, în acord cu jurisprudența sa, spre exemplu, Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 17 ianuarie 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 16 din 26 ianuarie 1995, sau Decizia nr. 414 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 291 din 4 mai 2010, forța obligatorie ce însoțește actele jurisdicționale, deci și deciziile Curții Constituționale, se atașează nu numai dispozitivului, ci și considerentelor pe care se sprijină acesta. Soluția este aceeași și pentru efectul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale.

Așa fiind, Curtea constată că, parcurgând procedura de legiferare și adoptând legea în forma care face obiectul controlului de constituționalitate în prezenta cauză, Parlamentul nu a respectat prevederile constituționale cuprinse în art. 147 alin. (1) și (4) referitoare la efectele deciziilor pronunțate de Curtea Constituțională.

4. 7. Prin urmare, ținând seama de considerentele expuse mai sus, constatăm că dispozițiile art.I pct.2 și art.II pct.5 din Legea pentru

modificarea și completarea unor acte normative contravin prevederilor art.1 alin.(3) și (5), art.21 alin.(1) și (3), art.24 și ale art.147 alin.(1) și (4) din Constituția României.

5. Deși nu au fost invocate în mod expres de către autorii obiecției ca argument de neconstituționalitate, din analiza comparată a documentelor privind inițierea și desfășurarea procesului legislativ în cauză, respectiv a propunerii legislative depuse de inițiatori, a formei adoptate de Senat, ca primă Cameră sesizată, și a celei adoptate de Camera Deputaților, cu rol de Cameră decizională, Curtea reține că sunt diferențe majore de conținut juridic între forma finală a legii și forma proiectului de lege, modificările și completările adoptate de Camera Deputaților dând o configurație deosebită, semnificativ diferită față de cea a proiectului de lege în forma adoptată de Senat.

Așa cum a statuat Curtea Constituțională prin Decizia nr. 710 din 6 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 358 din 28 mai 2009, „potrivit art. 61 din Constituție, Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării, iar structura sa este bicamerală, fiind alcătuit din Camera Deputaților și Senat. Principiul bicameralismului, astfel consacrat, se reflectă însă nu numai în dualismul instituțional în cadrul Parlamentului, ci și în cel funcțional, deoarece art. 75 din Legea fundamentală stabilește competențe de legiferare potrivit cărora fiecare dintre cele două Camere are, în cazurile expres definite, fie calitatea de primă Cameră sesizată, fie de Cameră decizională. Totodată, ținând seama de indivizibilitatea Parlamentului ca organ reprezentativ suprem al poporului român și de unicitatea sa ca autoritate legiuitoare a țării, Constituția nu permite adoptarea unei legi de către o singură Cameră, fără ca proiectul de lege să fi fost dezbătut și de cealaltă Cameră. Art. 75 din Legea fundamentală a introdus, după revizuirea și republicarea acesteia în octombrie 2003, soluția obligativității sesizării, în anumite materii, ca primă Cameră, de reflecție, a Senatului sau,

după caz, a Camerei Deputaților și, pe cale de consecință, reglementarea rolului de Cameră decizională, pentru anumite materii, a Senatului și, pentru alte materii, a Camerei Deputaților, tocmai pentru a nu exclude o Cameră sau alta din mecanismul legiferării.”

Curtea constată că legea, în redactarea pe care a adoptat-o Camera Deputaților, se îndepărtează în mod substanțial atât de textul propunerii legislative, cât și de obiectivele urmărite de această propunere. Astfel, au fost adoptate prevederi referitoare la aplicarea legii penale de dezincriminare, suspendarea cursului prescripției, determinarea sferei de incidență a noțiunilor de „*funcționar public*”/”*funcționar*”, se reintroduc infracțiunile contra demnității: insulta, calomnia, proba verității, iar în ceea ce privește dispozițiile art.74¹ din Codul penal, a căror abrogare au propus-o inițiatorii legii, acestea dobândesc o nouă redactare. Niciuna dintre aceste soluții nu a făcut obiectul inițiativei legislative și nu a fost dezbătută în Senatul României. Or, Curtea apreciază că autoritatea legiuitoare trebuie să respecte principiile constituționale în virtutea cărora o lege nu poate fi adoptată de către o singură Cameră, legea fiind, cu aportul specific al fiecărei Camere, opera întregului Parlament.

Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 146 lit. a) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 11 alin. (1) lit. A.a), al art. 15 alin. (1) și al art. 18 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Admite obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.I pct.2 și art.II pct.5 din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative și constată că aceste dispoziții sunt neconstituționale în raport de criticile formulate.

2. Respinge obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.I pct.5 și art.II pct.3 din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative, ca devenită inadmisibilă.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și primului-ministru și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Dezbaterile au avut loc în ședința din data de 15 ianuarie 2014.

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE,
Augustin Zecrea

MAGISTRAT-ASISTENT ȘEF,
Mihaela Senia Costinescu